

BUDA **PEST**

2030

HOSSZÚ TÁVÚ VÁROSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

Összefoglaló Kiadvány

Tartalom

Bevezető	3	Egészséges környezeti feltételek	11
Jövőkép	5	Kiegyensúlyozott humán szolgáltatások	12
Hogyan készült?	7	Rugalmas lakásstruktúra	13
Kiknek szól, ki hogyan érintett benne?	7	Az egyedi városkarakter megőrzése	15
A Városfejlesztési Konceptió céljai	9	Kulturális sokszínűség	16
I. A város mint otthon	10	Befogadó, támogató és aktív társadalom	17
II. A város mint közösségi tér	14	Kompakt város	19
III. A város mint munkahely	18	Intelligens mobilitás	20
IV. A város mint rendszer	22	Tudás-, készség- és zöldalapú gazdaságfejlesztés	21
V. A város és térsége	28	Kezdeményező városfejlesztés	23
A Városfejlesztési Konceptió területisége	33	Önfenntartó városgazdálkodás	24
Hogyan?	39	Egységes Budapest	25
		Klímvédelem és hatékony energiafelhasználás	26
		A barnamezős övezetek fejlesztése	29
		A Dunával együtt élő város	30
		Térségi és országos partnerségek	31
		Budapest nemzetközi szerepe	32
		Belső zóna	34
		Átmeneti zóna	35
		Elővárosi zóna	36
		Duna menti zóna	37
		Hegyvidéki zóna	38

Készült
Budapest Főváros Főpolgármesteri Hivatal
Városépítési Főosztály megbízásából.

Budapest Főváros Városépítési Tervező Kft.

Kiadásért felel: Finta Sándor főépítész

2014.

Kiadványterv, grafika, DTP: Varga Magdolna – VisualManna

Nyomdai előállítás: EPC Nyomda, felelős vezető: Mészáros László

Látkép a Párizsi Nagyáruház tetejéről // fotó: Soós Bertalan

Bevezető

A Budapest 2030 Hosszú Távú Városfejlesztési Konceptió (VFK) egy átfogó tervdokumentum, amely a város adottságaira alapozva tartalmazza a főváros hosszú távú, egy évtizedes távlaton túlra mutató fejlesztési elképzeléseit.

A kétezres évek végén kirobbant világválság jelentős változásokat hozott a gazdaság, a társadalom és így a városok életébe és fejlesztésébe is. Az egyre csökkenő lehetőségek alapján rá kellett jönni, hogy céljainkat reálisan újra kell gondolni, megvalósításuk érdekében pedig erőforrásainkat koncentrálni szükséges.

Mindezek eléréséhez olyan fejlesztési szemléletet kell követnünk, amely során nagyobb hangsúlyt kap a meglévő értékek védelme és azok fenntartható használata. Egyre fontosabbá válik az egészségesebb, zöldebb városi környezet; a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése; a környezetbarát, energiahatékony közlekedés; a városi területekkel és erőforrásokkal való okos gazdálkodás; a közösségi energiákat és humán kapacitásokat cselekvő energiává formáló, alulról jövő kezdeményezések.

A Városfejlesztési Konceptió három fő részből áll. Egyrészt összefoglalja, illetve szakterületek szerint kategóriákba rendezi a fővárosról az elmúlt években készült komplex állapotfelmérés eredményeit. Ezek képezik a konceptió alapját. Másrészt meghatároz olyan alapelveket, amelyeknek minden további tervben és döntésben érvényesülni kell. A három szemléleti alapelv, az élhetőség, a fenntarthatóság és az esélyegyenlőség. Harmadrészt a 2030-ig tartó időszak fő irányait vázolják fel, a szakterületekhez rugalmasan kapcsolódó 17 célon keresztül, amely célokhoz rendszerint komplex, több területre is ható feladatkörök és eszközök tartoznak.

A Városfejlesztési Konceptió irányadó dokumentum, feladata megalapozni azokat a közép- és rövidtávú részletes fejlesztési programokat, amelyek konkrét lépéseket és eljárásokat rendelnek az elérni kívánt célokhoz.

Jelen kiadvány a Fővárosi Közgyűlés által, 767/2013. (IV.24.) hat. számmal elfogadott Budapest 2030 Hosszú Távú Városfejlesztési Konceptió összefoglaló dokumentuma.

A Városfejlesztési Konceptió teljes anyaga elérhető:

<http://budapest.hu/Lapok/Hivatal/Varosfejlesztes.aspx>

Gördeszkapark az Erzsébet téren // fotó: Süveg Áron

Jövőkép

Budapest megfelelő potenciállal rendelkezik ahhoz, hogy a következő két évtizedben a világ mintaadó települései közé kerüljön, mind gazdasági és innovációs teljesítményében, mind az épített és természeti környezetének állapotában, kulturális eredményeiben, valamint lakói számára biztosított lehetőségeit tekintve is.

A jövő sikeres városai azonban nem zárt területi és közigazgatási egységek, hanem gazdasági, tudományos és kulturális erőterek központjai, amelyek egész térségük fejlődéséhez is hozzájárulnak. Ahhoz, hogy Budapest meghatározó európai központtá váljon, meglévő erőforrásait kell körültekintően hasznosítani olyan módon, hogy ezek az erőforrások – megújulva és kibővülve – a következő generációk számára is rendelkezésre álljanak.

A városnak a benne élők érdekeire kiemelten kell figyelnie, hogy lakóinak egyre több teret és lehetőséget biztosítson a boldogulásra. Ezért a Budapest 2030 Hosszú Távú Városfejlesztési Konceptió célja, hogy a főváros felkészülten, intelligensen és határozottan tudjon reagálni a következő évtizedek kihívásaira. Ehhez elengedhetetlen, hogy a város vezetése, a gazdasági, kulturális és társadalmi élet szereplői, valamint lakói felelősen, közös ügyként tekintsenek Budapest jövőjére.

Mindezek eléréséhez Budapest városfejlesztési koncepciója egy olyan város működésmódját alapozza meg, amely élhető, fenntartható, és egyenlő esélyeket biztosít valamennyi lakója számára. Ezeknek az értékeknek minden, a város fejlesztését érintő döntésben következetesen érvényesülniük kell.

Élhetőség

A város középpontjában alapvetően az ember áll. Ezért az élhető városnak lakói, dolgozói és látogatói számára életük kiteljesedését biztosító környezetet és szolgáltatásokat kell kínálnia. Az élhető város ugyanakkor befogadó is, hiszen az eltérő életszakaszban lévő különböző társadalmi csoportok számára kell hogy lehetőségeket biztosítson az előrelépéshez.

Fenntarthatóság

A sikeres város működése fenntartható is, ami nemcsak ökológiai kritérium, hanem gondolkodási és fejlesztési mód. A fenntarthatóság egy olyan fejlődési folyamat, amely kielégíti a jelen szükségleteit anélkül, hogy csökkentené a következő generációk képességét saját igényeik biztosítására.

Esélyegyenlőség

A sikeres város ugyanakkor egyenlő esélyeket is biztosít lakói számára mind a gazdasági lehetőségek, mind a társadalmi és kulturális szolgáltatások, mind a városhasználat terén. Az esélyegyenlőség alapja az egyéni képességek és a közösségi célok együttes érvényesíthetősége, egymást erősítő jellege, amelyhez a városnak megfelelő infrastrukturális hátteret kell biztosítani.

Pop-Up bár a Margitszigeten // fotó: Bujnovszky Tamás

Hogyan készült?

A koncepció széles körű adatgyűjtés eredményeként létrejött helyzetelemzésen alapszik. Ilyen mélységben a rendszerváltás óta először készült áttekintés a budapesti szolgáltatások működéséről, a társadalom felépítéséről, a város gazdasági életéről és fizikai környezetének állapotáról.

A helyzetelemzés alapján tett megállapítások, feltárt problémák alapozták meg a koncepció célrendszerét, majd a városvezetőkben álló stratégiai munkacsoport jelölte ki azokat a fejlesztési célokat, amelyek mentén a következő időszakban Budapestnek fejlődnie kell. Mindezen célok eléréséhez feladatokat és eszközöket is meghatároztak. A véglegesített koncepciót határozattal fogadta el a Fővárosi Közgyűlés.

Kiknek szól, ki hogyan érintett benne?

A Városfejlesztési Koncepció elsősorban olyan szakemberek, döntéshozók, üzleti és civil szereplők számára készült, akiknek a munkája a városfejlesztés valamilyen szakterületéhez kapcsolódik. Ugyanakkor a Budapest hosszú távú fejlődését meghatározó anyag hasznos lehet azok számára is, aki itt terveznek vállalkozni, kutatni vagy családot alapítani. A 17 célhoz kidolgozott feladatok és eszközök részletes képet nyújtanak a főváros következő évtizedeinek prioritásairól, megnyitva az utat az ezekhez hozzájáruló kezdeményezések előtt.

Budapest története legsikeresebb időszakában, a 19–20. század fordulóján olyan hely volt, amelynek jelenével és jövőjével egyaránt foglalkozott a város vezetése, az itt dolgozó vállalkozók és szinte minden polgár. Ez a néhány évtized Budapest építészeti, kulturális, tudományos fejlődésének példaértékű korszaka volt. Jelenleg városunk más típusú kihívások elé néz mint a múlt századelőn, viszont minden település sikerének ma is záloga, hogy az ott élők és dolgozók aktív módon tudják fejlődését alakítani.

Ezért a Városfejlesztési Koncepció célja, hogy a város minden lakóját közös gondolkodásra és cselekvésre hívja olyan célok mentén, amelyek a mostani lehetőségekre és történeti adottságokra alapozva segíthetnek megújítani a fővárost a következő évtizedekben.

Akadémia Park // fotó: Bujnovszky Tamás

A Városfejlesztési Konceptió céljai

Budapestnek a következő évtizedekben lehetőséget kell teremtenie arra, hogy a benne együtt élő sokféle életforma és tevékenység megfelelő helyet találjon és sikeresen működhessen egymás mellett.

A fővárosnak a lakosság szolgáltatójaként és a lehetőségek megteremtőjeként partnerekre van szüksége, a piaci szereplőktől a városlakókig. Az egyes partnerek együttműködésének ereje akár többszörösére is növelheti a fejlesztések erőforrásait és a megvalósulás lehetőségeit.

Budapest otthonként (I.) akkor lehet megnyerő, ha az itt lakók számára egészséges és vonzó környezetet tud teremteni, ahol az egyéni ambíciók széles körű kiteljesítésére van lehetőség. Ehhez szükséges a szolgáltatások megfelelő színvonalú működtetése és elérhetősége, valamint az épített környezet célzott fejlesztése.

Ez utóbbi a **közösségi élet (II.)** egyik sarokpontja is, hiszen a nyilvános terek a találkozások és a közös élmények háttérét képezik. Rendszerint ezt vizsgálják az élhetőséget mérő városlisták is, amelyek a városokra mint a kreativitás, a szórakozás, illetve a fenntartható gazdasági és környezeti fejlődés központjaira tekintenek.

Valamennyi vállalkozás sikerében meghatározó a hely szerepe, legyen szó a munkaerő képzettségéről, a gazdaság szabályozásáról vagy az elérhető infrastruktúráról, szolgáltatásokról. **Budapest mint munkahely (III.)** akkor fejlődik jó irányba, ha a város lehetővé teszi a cégek gyarapodását, és hasznosítja az általuk termelt értékeket és szakismereteket is.

A város mint rendszer (IV.) a jövőben egyre több szereplő együttműködésén alapul majd. Ehhez az önkormányzatiság hatékony működése és a fejlesztésekben való szerepvállalásának átformalása mellett arra is szükség van, hogy az önkormányzatokon kívül álló szereplők is megértsék és átláthassák a város működését, az egyes döntések globális következményeit.

Ahogy a fejlesztési koncepció megvalósításához is széles körű partnerségre van szükség, úgy a város fejlesztése sem állhat meg annak közigazgatási határainál. Budapestnek ezért **regionális, országos és nemzetközi együttműködések (V.)** kialakítására van szüksége, amelyek megerősítik pozícióit, valamint elősegítik az erőforrások és feladatok optimális területi elosztását is.

A következőkben ezen szempontok mentén mutatjuk be a főváros 2030-ig előrevetített fejlesztési célkitűzéseit.

1. A város mint otthon

A város infrastruktúrája és intézményei nemcsak a lakhatás és a különböző ellátások kerekeit biztosítják, de közvetetten az egyéni és társas célok elérését, az életmódbeli igények kielégítését, a kívánt életpálya megvalósítását, a szociális, oktatási és kulturális kínálatot is strukturálják.

Budapest fejlődésének egyik kulcsa az életminőség, ami mind a város megítélésében, mind a lakosságmegőrzésben és a versenyképesség fenntartásában fontos szerepet játszik.

Ahhoz, hogy a magyar fővárosra minél többen tekintsenek otthonként, Budapestnek egészséges környezeti feltételeket, kiegyensúlyozott humán szolgáltatásokat és rugalmas lakásstruktúrát kell biztosítania lakói számára.

Liget Céntrirodaház, Városliget // fotó: Bujnovszky Tamás

Egészséges környezeti feltételek

A városi életminőség javítása a zöld- és biológiailag aktív felületek fejlesztésével, a sport és a rekreáció támogatásával, a szennyezettség csökkentésével, a természeti erőforrások és a hulladékgazdálkodás átforgalmazásával és a vízgazdálkodás kiegyensúlyozásával

A városi életminőség egyik legfontosabb eleme az egészséges környezet, ami döntően befolyásolja az egészségi, pszichés és mentális állapotunkat, illetve a teljesítőképességünket. A jó minőségű városi környezet a város vonzerejének, versenyképességének alapvető feltétele.

Az egészséges környezet biztosításához elengedhetetlen, hogy megfelelő mennyiségű zöldfelület álljon rendelkezésre környezetünkben. Budapest területének jelenleg 47%-a borított zöldfelülettel. Ezen biológiailag aktív felületek és az élővíz jelentős mértékben mérséklék a városi hőszigetelést, javítják a levegő páratartalmát és mozgását, valamint megkötik a légszennyező anyagokat is. A kedvező környezeti hatás érdekében ezért fontos cél a budapesti zöldfelületek arányának növelése, kiegyenlítettebb területi megoszlásának biztosítása újak létrehozásával és a meglévők rehabilitációjával.

Az egészség megőrzésének alapvető feltétele ugyanakkor a rendszeres testmozgás, a szellemi és fizikai kikapcsolódás. Így elengedhetetlenek a sportolási és rekreációs tevékenységek végzésére alkalmas területek, legyen szó versenysportról, képességfejlesztésről vagy szórakozásról.

A város lakóinak egészségügyi állapotát jelentős mértékben meghatározza környezetük tisztasága is. A budapesti életszínvonal fejlődése érdekében nemcsak a zajkibocsátás csökkentése, valamint a levegőminőség javítása lényeges cél, de a hulladéktermelés visszafogása, a szennyező tevékenységek redukciója, valamint a szennyezett területek rehabilitációja és a talaj állapotának javítása.

A természeti erőforrásokkal való takarékos gazdálkodás részeként a városfejlesztés céljai között szerepel a talajvizek állapotának javítása, valamint az élővizek védelme, a vízkészletekkel történő tudatos gazdálkodás és a keletkező szennyvizek teljes mértékű megtisztítása is.

biológiailag aktív felületek: 158 m²

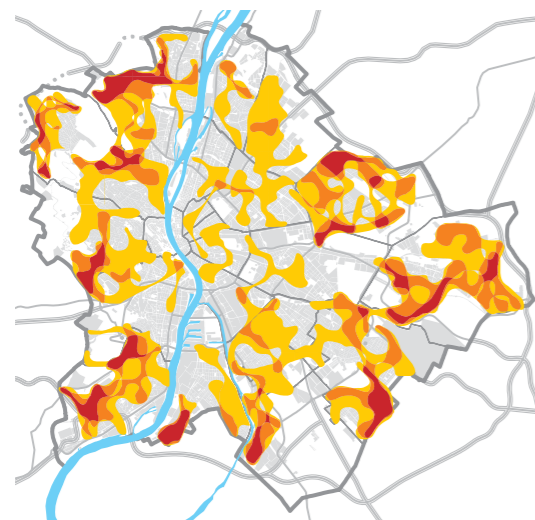
Az egy főre jutó biológiailag aktív felületek nagysága Budapesten

Kiegyensúlyozott humán szolgáltatások

Minden városlakó számára elérhető, átlátható és partnerként megjelenő szervezeti, intézményi infrastruktúrák kialakítása az oktatás, az egészségügy, a szociális rendszerek és a közbiztonság területén | A szolgáltatások színvonalának növelése, a köztük lehetséges kapcsolatok és átfedések rendezése

A város megtartó erejét és presztízsét is növeli, ha az általa nyújtott szolgáltatások minél több városhasználó igényeit kielégítik. A budapesti lakók identitását, lakóhelyükhöz való kötődését erősíti, ha igényeikre helyben, belátható időn belül találnak megoldást.

A városfejlesztés ezt tudatos – a különböző generációkat és élethelyzeteket támogató – szakpolitikával tudja elősegíteni, ami mindenki számára elérhető, hatékony és emelt minőségű szolgáltatásokon keresztül válik biztosíthatóvá.

Az oktatásban a magas színvonalú és a gazdaságot szolgáló képzési rendszer támogatása a cél, ami jelentős hatással lehet a felnövekvő generációk foglalkoztatottságára. Emellett fontos feladata a társadalmi szerepvállalás megalapozása és a társadalmi problémák kezelése is.

A rendszer fejlesztésében tekintettel kell lenni a demográfiai és gazdasági tendenciákra, megőrizve az oktatási intézményhálózat jelenlegi területi kiegyenlítettségét és kiemelt feltételként szem előtt tartva az esélyegyenlőség elvét.

Az egészségügyi és szociális ellátórendszer továbbfejlesztésében a prevencióra kell koncentrálni. Ennek keretében, a szolgáltatási színvonal és a hatékonyság javítása érdekében a fővárosnak együtt kell működnie az egyházi, civil és piaci szereplőkkel, a közfinanszírozott szolgáltatások mellett szélesítve a többletigényeket kielégítő, piaci alapon nyújtott szolgáltatások skáláját.

Mind a társadalmi felelősségvállalás és szolidaritás kifejezéséeként, mind a többségi társadalom érdekében fontos, hogy a Fővárosi Önkormányzat a különleges figyelmet igénylő vagy hátrányos helyzetű csoportokról gondoskodjon támogatási, illetve ellátóintézmény-hálózati szolgáltatórendszer működtetésével.

Gyermekek alapellátásában beavatkozást igénylő területek intézménytípusonként:

Rugalmas lakásstruktúra

A meglévő lakásstruktúra állapotának és használati szabályainak korszerűsítése a bérlakásszektor kiemelt fejlesztésével | A változó társadalmi összetételhez, munkavégzési szokásokhoz igazodó lakóterületi fejlesztések megvalósítása | A leszakadó és krízisterületek kezelése

A lakhatás körülményei közvetlen hatással vannak az életminőségre és az egészségre, valamint az egyéni és generációk közötti társadalmi mobilitásra is. A város és a régió lakáskínálata meghatározó a népességmegtartó képesség, a társadalmi integráció, valamint a vonzerő, a versenyképesség és a gazdasági teljesítmény szempontjából is.

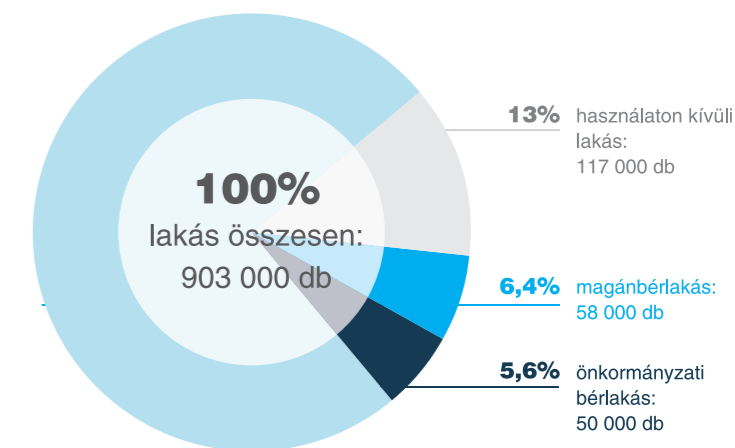
Bár Budapest nem szenved lakáshiányban, a lakosság változó társadalmi és demográfiai összetétele – az elöregedés, a gazdasági helyzet és a háztartás-szerkezet változásai, a nemzetközi migráció – kihívásokat jelent a fővárosi lakásrendszer számára. Emiatt mind a városban lakók, mind az ideköltözők számára alapvető fontosságú, hogy milyen lakhatási lehetőségek állnak rendelkezésükre.

A megnövekedett mobilitásra Budapestnek lényegesen rugalmasabb lakásstruktúra létrehozásával kell válaszolnia.

A főváros bérlakásszektora is fejlesztésre szorul, az olcsó bérű bérlakások iránti igény a következő években valószínűleg növekedni fog, erre válaszul van szükség a meglévő lakásállomány bérlakás-állományba történő bevonására. A jelenleg is közösségi tulajdonban lévő lakásállomány megújítására és újjak építésére, valamint egy, a lakásfenntartási költségek megfizethetőségének javítását célzó támogatási rendszer kialakítására van szükség.

Budapesten az elmaradó felújítások következtében a lakásállományban felhalmozódott fizikai, műszaki problémák komoly terheket rónak a tulajdonosokra, amelyek megoldására erőforrás-hatékony felújítások szükségesek. Mindez lehetővé tenné, hogy a használaton kívüli lakások is visszakérülhessenek a piacra.

Az esélyegyenlőség és a szolgáltatásokhoz való kiegyensúlyozott hozzáférés szempontjából halasztatlan feladat a belső városi területek megújítása, a foghíjtelkek beépítése és a fizikai rehabilitáció kombinálása a társadalmi problémák területi koncentrációjának oldását célzó szociális programokkal. A lakótelepeken megkezdett energetikai célú felújításokat folytatni kell, kiegészítve a területre fókuszáló szociális és köztérprogramokkal.

A bérlakásszektor és a használaton kívüli lakások aránya

II. A város mint közösségi tér

A város több mint épületek és lakók összessége. A város olyan közösségi tér, amely elősegíti az egymástól eltérő életvitelű emberek találkozását, a közös nevezők kialakulását, az ötletek és a gondolatok cseréjét. Budapesten az elmúlt évszázadok alatt alakuló kulturális élet – amely belakva és átélve a város utcáit, tereit és épületeit – közvetíti és befolyásolja a magyar társadalom legfontosabb értékeit.

Ahhoz, hogy Budapest társadalmilag fenntartható nagyvárossá váljon, a fővárosnak arra kell bátorítania lakóit és látogatóit, hogy e közös értékek mentén, e közös célok tudatában cselekedjenek.

Ezek az értékek a befogadó társadalom, a megőrzött természeti, épített és kulturális örökség, valamint a kulturális sokszínűség.

Az egyedi városkarakter megőrzése

A természeti és épített városi környezet integrált szemléletű kezelése, rehabilitációja és fejlesztése | A fejlesztések eszközeinek kiterjesztése, a környezeti örökség nyújtotta erőforrások összekapcsolása a gazdasági és társadalmi célok megvalósításával

Az egyedi városkarakter és a megőrzött történetiség az európai települések egyre jobban felértékelődő adottságai. A sajátos városkép vonzóbbá teszi a várost mind a látogatók, mind a befektetők szemében, erősítve ezzel gazdasági pozícióit is. Az elmúlt korszakokat megőrző, ugyanakkor a jelenbe integráló környezet inspirálóan hat lakóira, megerősíti helyi identitásukat.

Budapest különböző történelmi korszakokból származó, egymásra rétegződő épített és természeti örökséggel rendelkezik, amely organikusan kapcsolódik a város egyedülálló domborzatához, és amelynek különlegességét a kiemelt örökségi területek UNESCO-védettsége is bizonyítja. Budapest történelmi városnegyedei modern funkciókat befogadva egyúttal a város mai életének is szerves színterei.

Ahhoz, hogy épített örökségünk ne teherként, hanem lehetőségként jelenjen meg a kortárs városfejlesztésben, az egyedi, városszerkezeti és városképi értékek erőforrásként való kezelése szükséges. A védett épületek és együttesek pontosabb azonosítása és hatékonyabb védelme érdekében fontos, hogy a Főváros kezdeményező szerepben lépjen fel. A fejlesztésorientált örökségvédelemnek a városrehabilitációs projektek integrált részét kell képezniük. Az önkormányzati és állami szerepvállalás mellett a különböző ingatlan tulajdonosokat is ösztönözni kell az épített és természeti örökség erőforrásként való kezelésére és méltó megőrzésére.

Budapest építészeti értékeinek különleges keretet ad a város sajátos urbanisztikai kontextusa, a Dunával való látványi kapcsolat. Az egyedülálló dunai panoráma védelme érdekében minden fejlesztést ebben a keretben kell értékelni és megítélni. Védett épületeink hasonlóképpen az azokat körbevevő közterek és városképi elemek függvényében nyerik el valódi jelentőségüket. Ezért a rehabilitációs folyamatok során az épületek és kapcsolódó közterek együttes megújítására kell törekedni.

A város legjelentősebb építészeti értékeihez méltó kortárs épület vagy városrész igen kevés található Budapesten. A jó minőségű, egyedi karakterű új környezet létrehozása érdekében részletes területi tervezést átfogóan, nagyobb területre kiterjedően célszerű kezelni, amely így jobb eséllyel hoz létre nagyvonalú, városias tereket.

A fejlesztések minőségi megvalósulása érdekében a közcélú városi beruházások esetében kötelező tervpályázat alkalmazását kell előírni.

Az építészeti kultúra fejlődését szolgálja a kortárs építészeti és urbanisztikai értékek elterjedését és alkalmazását segítő környezeti nevelés, amely a különböző korosztályok környezettudatos szemléletének kialakulásában is fontos szerepet játszhat.

Leonardo Közösségi Kert // fotó: Kovács Dániel

Kulturális sokszínűség

A város fejlődésének fő erőforrását képező kulturális örökség és a kreatív iparágak fejlesztése, a civil és önkormányzati együttműködések, a kulturális gazdaság, a multikulturális környezet és a többszintű intézményrendszer támogatásával

Egy város legfőbb erőforrása kulturális sokszínűsége. Az épített és szellemi örökség nemcsak a látogatók számára jelent vonzerőt, de a helyi identitás és kreativitás motorja is. A kultúra stratégiai ágazat: a kultúraalapú városfejlesztésről számos helyzetben bebizonyosodott, hogy a fenntartható városfejlődés hajtóerejeként egyszerre képes válaszokat adni társadalmi, gazdasági és urbanisztikai problémákra. Budapest vonzó kulturális közeg, amelyhez kapcsolódó kulturális intézmények – legyen szó múzeumokról, galériákról, fesztiválokról vagy archívumokról és könyvtárakról – megfelelő fejlesztése esetén az ötletek, inspirációk és egyéni gondolatok kommunikációs csomópontjaivá válhatnak.

A Budapest belvárosában koncentrálódó kulturális intézmények ugyanakkor egyenlőtlen hozzáférést biztosítanak a város különböző társadalmi csoportjai számára. Ezen szolgáltatások viszonylagos kiegyenlítéséhez járulnak hozzá a helyi kulturális központok, az alternatív művészeti helyszínek, valamint a mikrolokális projektek, amelyek kis léptékű és a közönséggel való közvetlenebb kapcsolat révén gyorsabban tudnak reagálni a helyi igényekre. A kulturális helyszínek társadalmi beágyazottságához a térbeli és időbeli hozzáférhetőségük kibővítése is hozzájárul. A köztérek intézmények programjába való integrálása, a rugalmasabb nyitva tartások, a kiegészítő információs infrastruktúra (könyvtárak, médiatárak) mind e helyszínek elérhetőségét segíthetik.

A kulturális intézmények működtetése a főváros sokszínűségének garanciája is, hiszen a különböző etnikai és társadalmi csoportok, a legkülönbözőbb kulturális és művészeti ágak, műfajok megismerése és átjárhatósága válik biztosítottá általuk.

Kiállítás a Ludwig Múzeumban // fotó: Bujnovszky Tamás

Befogadó, támogató és aktív társadalom

A város számára előnyös migrációs és demográfiai folyamatok támogatása, a különböző csoportok együttélésének, egymást erősítő érvényesülésének elősegítésével | Az aktív életkor meghosszabbítása, a változó életformák és társadalmi összetétel intézményi és gazdasági kereteinek megteremtése

Az európai uniós csatlakozással megnyílt mobilitási lehetőségeket kihasználva Budapestnek a korábbinál erősebb vonzerőt kell gyakorolnia mind a jelenlegi, mind a potenciális lakókra. Ennek legfontosabb feltétele, hogy a magyar főváros megfelelő kereteket tudjon biztosítani egy befogadó, támogató és aktív társadalom kialakulásához és megszilárdulásához.

A befogadó társadalom a különböző társadalmi és korcsoportokat egyaránt lehetőségekhez juttatja, az egymástól eltérő kultúrájú és képességű állampolgárok és bevándorlók együttélését az innováció forrásaként kezeli. Budapest történeti adottságainál fogva multikulturális város. Ezt a hagyományt úgy tudja fenntartani, ha a városba érkezők tudását, szakértelmét, tapasztalatait ösztönző programokon keresztül a lehető legnagyobb mértékben segíti kibontakozni és eredményeiket felhasználni.

Lakosságának megtartása érdekében ugyanakkor a fővárosnak versenyképes, fejlődést és önmegvalósítást biztosító lehetőséget kell nyújtania a diákok és pályakezdők számára, a fiatalok alkalmazását ösztönző programok segítségével.

Budapest befogadó jellegéhez közösségi energiája is hozzájárul. A különböző együttműködési formák – mint például a szomszédsági összefogások és civil mozgalmak – helyi szociális hálókat és kulturális közegeket hoznak létre, amelyek a társadalmi problémák kezelése mellett a társadalmi integrációt, a be- és elfogadást, valamint a város intenzívebb használatát is segítik.

A fővárosnak támogatnia kell ezeket a közösségi kezdeményezéseket, hiszen mindezek növelik a társadalmi kohéziót és felelősségvállalást.

• A város mint munkahely

A fenntartható város nemcsak otthonként és közösségi térként fogadja be lakóit, de megfelelő munkakörülményeket is biztosít. Az otthon és a munkahely közötti utazás minimalizálásával, valamint a megfelelő közlekedési és információs infrastruktúra biztosításával a város jelentős mértékben hozzá tud járulni a munkavégzés hatékonyságához, a szabadidő élvezetes eltöltéséhez, valamint a köztes idő hasznos felhasználásához.

A fenntartható városban zajló munkafolyamatok szervesen kiegészítik egymást, amit a városvezetés koordinációs munkájával még hatékonyabbá tud tenni. Budapestnek fenntartható munkamodelleket kell kínálnia: vonzerejével, gazdaságának sokszínűségével, valamint a különböző típusú szakértelmek és tudások elérhetőségével kell biztosítania, hogy a nemzetközi munkamegosztásban a budapestiek kulcsszerepet tölthessenek be.

A Prezi irodája // fotó: Bujnovszky Tamás

Kompakt város

A meglévő erőforrások és értékek hasznosítására, fejlesztésére irányuló takarékos és energiatékony működtetést szem előtt tartó városszerkezet és területhasznosítás megvalósítása | Kis távolságokra, gyalogos és közösségi közlekedésre építkező fejlesztés

A fenntartható város lehetővé teszi a rendelkezésre álló források ésszerű felhasználását: kompakt és vegyes használatú városszerkezettel, előnyben részesítve a közösségi, a gyalogos és kerékpáros közlekedést.

A város kompaktságának növelésében kulcsfontosságú a természeti és épített környezet, az egyedi városkaraktert tiszteletben tartó és megvédő szabályozás. Ennek egyik célja a város terjeszkedésének megakadályozása, hogy az ökológiai szempontból értékes, pótolhatatlan földterületek beépítése helyett a már infrastruktúrával ellátott városrészek váljanak a fejlesztések célterületeivé.

A városi szövet koherenciájának megteremtéséhez szükség van a városrészek közötti kapcsolatok megerősítésére. A jelentős infrastrukturális akadályok (vasúti területek, autópályák stb.) feloldása, a városi kontextusba való beilleszkedést elősegítő fejlesztések sokat segíthetnek a marginalizált városnegyedek elszigeteltségének feloldásában.

Budapestnek érdeke, hogy az új városfejlesztések a barnamezős területekre koncentrálódjanak, ezzel segítve e területeknek a város vérkeringésébe való visszakapcsolódását.

A városnak a szabályozás segítségével is erősítenie kell meglévő és potenciális központjait, jó megközelítésű, közlekedési csomópontként is működő, munka- és lakóhelyeket egyaránt magába foglaló mellékközpontok rendszerének kialakításával. E központok fontos jellemzője a változatos funkcionális kínálat, ahol a sokrétű, különféle tevékenységek konfliktusmentesen férnek meg egymás mellett.

Vonzó és marasztaló, minőségi környezetet nyújtó központokra van szükség, hiszen csak ezek válnak eredményes, jól működő színhelyeivé a városi életnek.

Az alközpontok erősítése hozzájárul a napi szintű közlekedési igény csökkenéséhez. A „kis távolságok városában” a munkahelyek a lakóhelyekbe integráltan helyezkednek el, így rövidebb úton érhetőek el.

Az otthon és a munkahely távolságának csökkenése csillapítja a város zsúfolt területeit érő terhelést, ezzel mérsékelve e környékek épített és természetes környezetének fenntartási költségeit. Az utazások rövidülésével felszabadult idő hasznos szabadidőként jelenik meg a polgárok hétköznapjaiban, ezzel erősítve társadalmi és családi kötelekeiket, és hozzájárulva a szomszédsági viszonyok felértékelődéséhez.

Intelligens mobilitás

A közlekedés eszköztárának, szabályozásának és az utazási szokásoknak integrált fejlesztése, amelyek célja a közösségi mobilitás és a vegyes, kiemelten gyalogos köztérhasználatok előtérbe helyezése, valamint a helyváltoztatási igények fajlagos csökkentése a városszerkezet átalakításával

Budapest közlekedése akkor lehet hosszú távon fenntartható, ha üzemeltetése gazdaságossá, infrastruktúrája fokozatosan fejleszthetővé válik, és a városban megvalósuló utazások túlnyomó többsége a környezetet kímélő közlekedési mód szerint történik.

Az intelligens mobilitás kulcsa a jó minőségű, jól szervezett, a város jelentős részére kiterjedő, integrált közösségi közlekedési hálózat. Bár Budapest közlekedési hálózata igen gazdag és differenciált, a város jelentős részét alkotó, alacsony beépítésű, ritkán lakott területek illetve fejlesztési zónák közösségi közlekedésbe való bekapcsolása jelentős feladatot jelent.

Prioritás a környezetbarát kötöttpályás közlekedési eszközök fejlesztése, a hálózat új területekre történő kiterjesztésére.

A közösségi közlekedés lefedettségének növelését segítheti elő az integrált hajózás, illetve vasúti közlekedés, amelyek hozzájárulhatnak mind a városon belüli utazás, mind a város és az agglomeráció közötti ingázás által jelentett környezeti terhelés csökkentéséhez.

A különböző közlekedési eszközök közötti zökkenőmentes átszállás megteremtése is a következő évtizedek fejlesztéseinek fontos részét képezi.

Ahhoz, hogy a közösségi közlekedés az autók számára is egyre reálisabb alternatíva legyen, vonzerejét növelni kell a szolgáltatások minőségének és megbízhatóságának javításával, a járművek és a megállók által nyújtott kényelem növelésével és a megfelelő utastájékoztatói rendszer kialakításával.

A közösségi közlekedés mellett az egyéni mobilitás azonban mindig fontos összetevője lesz a városi közlekedésnek. Az autóközlekedés problémáinak enyhítése érdekében fontos az úthálózat hiányainak megszüntetése, amely új dunai átkelők létesítését, a város körüli sugárirányú kapcsolatok fejlesztését, valamint az utcafelületeken kívüli parkolóhelyek létrehozását jelenti.

A kerékpáros közlekedés elterjedésének elősegítéséhez a közúti hálózat jelentős részének kerékpárosbarát átalakítása szükséges.

A közlekedés- és köztérfejlesztéseknek azonban ezen szempontok mellett a gyalogos közlekedés elsőbbségét kell képviselniük. A gyalogosforgalom előtérbe helyezése számos városrészben jelentősen hozzájárulhat a szomszédsági kapcsolatok, a helyi gazdaság és a kiskereskedelem felvirágoztatásához.

Tudás-, készség- és zöldalapú gazdaságfejlesztés

Magas hozzáadott értéket létrehozó, exportorientált gazdasági és kutatásfejlesztési tevékenységek támogatása, az ezekhez szükséges intézményi és szolgáltatási keretek megteremtésével | A város működésének felhasználó- és környezetbarát fejlesztése | A turizmus fejlesztésében ezeknek az értékeknek a megjelenítése

A fenntarthatóság elve a közgazdasági értelemben vett fenntarthatóságot is jelenti. Ahhoz, hogy gazdasága folyamatosan fejlődő és megújuló legyen, Budapestnek nemcsak a meglévő munkahelyeket kell megtartania, de olyan környezetet is kell biztosítania, amely az elkövetkező generációk számára is lehetővé teszi, hogy tudásuk, készségeik, szakmai karrierjük kiteljesedésének és megvalósulásának helyszínét itt találják meg.

A fővárosnak tehát vonzó tanulási, munka-, befektetési és kikapcsolódási lehetőségeket kell kínálnia mind a lakói, mind a látogatói számára.

Budapestnek a gazdasági sokféleség fenntartása mellett a tudásalapú gazdasági ágazatok megerősítésére kell törekednie, megteremtve a kutatáshoz, fejlesztéshez és innovációhoz szükséges feltételeket. Gazdaságélénkítő tevékenységében a fővárosnak segítenie kell a különböző szereplők specializációját, az egyes szakterületek közötti intenzívebb kapcsolatok kialakulását gazdasági klaszterek és inkubátorházak létrehozásával.

Kulcsfontosságú a különböző gazdasági szereplők, az önkormányzatok, valamint a képző- és kutatóhelyek közötti együttműködés beindítása, amelynek célja a rugalmas, kereslethez alkalmazkodó munkaerőképzés és átképzés megteremtése.

Lényeges egy olyan közvetítőplatform létrehozása, amely segíti a vállalkozások letelepedését, alapítását és az üzletek bonyolítását.

Emellett a városnak arra is kell törekednie, hogy energiatakarékosságra és a megújuló energiaforrások használatára, innovációra készítse a gazdasági szereplőket, fokozatosan átrendezve ezzel a gazdasági szerkezetet és meggyökereztetve a zöldgazdaságot.

Budapest ma is erős gazdasági és turisztikai vonzóerővel rendelkezik, de nemzetközi pozíciójának megerősítése érdekében szükséges turisztikai kínálatának, szolgáltatásainak továbbfejlesztése.

Ez egyrészt a fogadási feltételek javítását, a repülőtéri összeköttetés és az általános információellátottság fejlesztését jelenti, másrészt a város egyedülálló erőforrásainak jobb hasznosítását, a múzeumok választékának szélesítését, a Duna-part közösségi használatán, illetve a budapesti fürdők szolgáltatási színvonalának növelésén keresztül.

IV. A város mint rendszer

Akár otthonként, közösségi térként, akár munkahelyként tekintünk Budapestre, a város életének mindig csak egy szegmensét vizsgáljuk. Személyes életünk, szokásaink ugyanakkor szinte minden esetben a főváros egészét átszövő rendszerekhez kapcsolódnak. Így a város változásai mindannyiunk személyes ügye is. Átláthatósága, egyéni szinten is értelmezhető kérdései, illetve a működtetésében való részvétel a városirányítás jövőjének egyik legfontosabb kérdése.

Ehhez egyrészt olyan döntéshozatali és monitoringeljárásokra van szükség, amelyek a változó fejlesztési források, a komplex működési folyamatok és az egyéni, közösségi és más kezdeményezések között tudnak kapcsolatot teremteni. Másrészt pedig fel kell mérni, hogy a város épített, technológiai és természeti környezetéből összeálló ökológiai együttes működése hogyan optimalizálható, milyen meglévő erőforrásokra támaszkodhat, és milyen újításokat igényel.

Kezdeményező városfejlesztés

Olyan koordináló, együttműködő és ösztönző szerepkör megvalósítása, amellyel az önkormányzat irányítójává válik a város fejlesztésében részt vevő különböző érdekeknek, igényeknek és elképzeléseknek

A rendszerváltás után az állam korábbi dominanciája megszűnt a városfejlesztésben. A források átrendeződése a piaci és lakossági szereplőket, illetve az Európai Unió fejlesztési programjainak becsatormázását helyezte előtérbe. Ebben a helyzetben a Főváros követő szerepbe kényszerült. Ahhoz, hogy Budapest fejlődése kiegyensúlyozott, egységes és célorientált legyen, az önkormányzatnak vissza kell nyernie a kezdeményező szerepet az egyes szereplők érdekeinek összehangolásában, a források hatékony és értékteremtő felhasználásának támogatásában, illetve a gazdasági, társadalmi és kulturális kezdeményezések ösztönzésében. Ehhez a szemléletváltáshoz intézményi és forrás-szerkezeti lépésekre is szükség van.

A fővárosban tervezett fejlesztések irányítását egy állami, fővárosi, kerületi, illetve szakmai és civil szereplőkből álló stratégiai szervezet tudja ellátni. Ez adhat kereteket az előkészítés, a projekttervezés, a koordináció és az ellenőrzés mellett annak is, hogy a Főváros a városfejlesztésben katalizátor-szerepet is be tudjon tölteni. A kerületi szinten már most is működő fejlesztőtársaságok formalizálásával pedig létrehozható egy olyan helyi, állami vagy vegyes tulajdonú hálózat, amely a stratégiai szervezettel együttműködve a konkrét projekteket tudja irányítani. A stratégiai szervezet forrásainak megteremtésére és kezelésére városfejlesztési alapot szükséges létrehozni, amely hosszú távon rendelkezésre álló tőkét tud biztosítani a megjelölt célokra.

Alapvető fontosságú a forrásfelhasználás hatékonyságának növelése. Ez részben a Budapesten keletkező értéktöbblet visszaforgatásában és az adómegosztás arányának javításában, részben pedig a következő időszak döntően európai uniós, integrált programokra irányuló támogatásainak intelligens, továbbgyűrűző hatású felhasználásában érhető el. A menedzsment strukturális átalakítása mellett a fejlesztési kulcsterületek kijelölése és előkészítése, illetve a gazdasági vezérpjektekre létrehozott klaszterek hálózata is fontos. A kezdeményező szerepnek ki kell terjednie a beruházások ösztönzésére és a vállalkozói kultúra, valamint az innováció támogatására is.

Önfenntartó városgazdálkodás

A meglévő vagyona és erőforrásokra épülő önálló gazdasági kormányzás, ami kiterjeszti az önkormányzat mozgásterét, valamint jó gyakorlatokat honosít meg, „jó gazda” magatartással ösztönzi a gazdaság és a társadalom szereplőit

Ahhoz, hogy a csökkenő európai fejlesztési támogatások mellett növekedjen a város gazdasági mozgásterét, a magántőke megtartása és vonzása elengedhetetlen a Főváros gazdálkodásának önfenntartóvá tételére.

Ezt szolgálja a Vagyongazdálkodási Stratégia, amely a rendszerváltás óta először rendezte a Főváros vagyonelemeit, illetve teszi lehetővé azok integrált kezelését, összefüggésben a város szolgáltatásaival és a menedzsment szemlélet bevezetésével. Mindez hozzájárul a városüzemeltetés átforgalmazásához is, ahol szintén szükséges egy új közszolgáltatási modell megteremtése, amit az erőforrások optimalizálása mellett a professzionális menedzsment és energiahatékony megoldások jellemeznek.

A város vagyonával való hatékony gazdálkodás az üzemeltetés javítása mellett értéknövekedést és a széttördelt állomány koncentrációját is megcéllozza. Ez segíti a fejlesztések előkészítését, illetve bevételi forrásokat tud teremteni, amelyekkel növelhető az önkormányzat gazdasági mozgásterét. A tulajdonosi szemlélet, a felelős gazdálkodás ösztönzése a közsféra mellett a magántőke esetében is alapvető fontosságú. Ezért szükséges olyan területérték-alapú adópolitika kialakítása, amely a magánberuházások esetében képes a közösségi fejlesztések arányos teherviselését megteremteni, egyben a rövid távú haszonszerzésről a hosszú távú befektetésekre helyezni a hangsúlyt.

A városüzemeltetés energiahatékonyága a takarékos működés mellett az ország környezetvédelmi célkitűzéseire is hozzájárul. Ezért fontos, hogy a Főváros saját fejlesztései példaértékűek legyenek a piac számára, és hogy olyan gazdasági környezetet tudjon létrehozni, ahol vonzóvá válik a megújulóenergia-ipar mint befektetési és innovációs terület.

Hajókikötő, Batthyány tér // fotó: Süveg Áron

Egységes Budapest

A főváros működtetésének és fejlesztésének egységesítése, koordinált együttműködés kialakítása az érintett partnerek között. Mindez lehetővé teszi a gazdaság, a kulturális örökség és más erőforrások hatékony használatát egy erős főváros fejlesztésére

Budapest szerteágazó igényeknek kell, hogy megfeleljen. Megjelennek kormányzati elképzelések, a Fővárosi Önkormányzat és a 23 önálló kerület igényei, valamint a piaci szereplők szándékai is. Mindezek mellett, fővárosi szerepből adódóan az agglomerációs településekkel, és a tágabb gazdasági térség viszonylatában is szoros kapcsolatrendszer áll fenn.

Ezért a város rendszerszerű működéséhez elengedhetetlen, hogy az elmúlt évtizedekben jellemzően széttartó, helyi és rövid távú érdekeket figyelembe vevő fejlesztéspolitika összehangoltá váljon. Csak így lehet kifelé is hatékonyan érvényesíteni a város érdekeit, akár források megszerzéséről, akár partneriségekről, akár Budapest országban belüli vagy regionális szerepköréről van szó.

Mindezek érdekében a kétszintű önkormányzati rendszer belső koordinációjára a tervezés és a gazdálkodás területén egyaránt nagy szükség van. Ez a törvényi szabályozás átalakításán túl egységes egyeztetési és tárgyalási eljárások megteremtését, összehangolt stratégiák lefektetését is jelenti, aminek nyomán belső folyamatokon túl a főváros és az agglomerációs települések közötti viszonyok is jelentősen javulhatnak a közös célok elérése érdekében. Ez biztosíthatja továbbá az összvárosi érdekek megjelenését a piaci fejlesztésekben is, erősítve az önkormányzatok és a közsféra tárgyalási pozícióit.

Az egységes város megteremtése érdekében szükséges a távlati fejlesztéseket megalapozó kutatás, a szakoktatás és a várospolitikai intézményrendszerének fejlesztése, amin keresztül Budapest hozzájárul tud teremteni a szakmában zajló innovációhoz, illetve saját anyagaival, esettanulmányaival be is kapcsolódhat a nemzetközi szakmai és szakpolitikai közéletbe.

Klímavédelem és hatékony energiafelhasználás

A környezet- és klímaturatosság megteremtése az épített környezetben, az energiaellátó hálózatok kialakításában és a közlekedésben | Kibocsátáscsökkentés a fejlesztésekben, a használatban és a társadalmi, gazdasági szereplők ilyen irányú szemléletformálása

Budapest energiahasználatának és károsanyag-kibocsátásának egyharmada az épületekhez, mintegy 40%-a pedig a közlekedéshez köthető. Ahhoz, hogy a globális éghajlati hatásokat enyhíteni tudjuk, több területen is rendszerszintű változásokra van szükség, amelyekben az önkormányzati, a piaci és a lakossági szereplők döntései egyaránt meghatározók.

Az épített környezetben az energiafelhasználás csökkentése mellett a külső hatásokat mérséklő megoldásokat kell alkalmazni, az egyes épületektől a városépítészeti és infrastrukturális léptékekig. A hővisszaverő felületek és a hőkibocsátó klíma-rendszerek átalakításával vagy passzív megoldásokra történő cserélésével, a zöldfelületek növelésével és építészeti alkalmazásával csökkenthetők a nyaranta kialakuló hőszigetek. A felújításoknál és az új épületeknél törekedni kell az energiahatékonyra és az emissziós értékek csökkentésére.

A szabályozás alakításával és új technológiák bevezetésével segíteni kell a megújulóenergia-források helyi vagy közeli rendszerekben történő alkalmazását. A város további növekedését szabályozó és ösztönző megoldásokkal kell irányítani, a terjeszkedés helyett a meglévő területek, barnamezős övezetek rehabilitációja és fejlesztése felé.

Az energiaellátó hálózatok korszerűsítésében a meglévő rendszerek továbbfejlesztése és az azokra épülő intelligens megoldások alkalmazása mellett új, kihasználatlan erőforrások bevonása is szükséges. Az energiaellátás decentralizációját intelligens mérési és elosztási rendszerek bevezetésével kell megoldhatóvá tenni. Ezzel lehetővé válik az egyéni fogyasztók, a közlekedés vagy a helyi szélerőművek által termelt energia visszatáplálása és jobb elosztása. A megújulóenergia-forrásokra való áttérést segíteni kell a hulladék és szennyvíz hasznosításával az energiatermelésben.

A meglévő távhőhálózat felújításával és fejlesztésével elérhető lenne, hogy a nyugat-európai modellnek megfelelően ez a fűtési mód olcsó, tiszta és energiatakarékos alternatívát jelentsen. Ezzel párhuzamosan bevezethetők a távhűtő rendszerek, amelyek azonos infrastruktúrában kiválthatják az egyedi klímamegoldásokat.

A közlekedésben a városfejlesztési és technológiai eszközök kombinált alkalmazásával kell csökkenteni a megtenni szükséges távolságokat. A többközpon-túság elve mellett a gyalogos és kerékpáros közlekedés előtérbe helyezésével jelentősen javítható a város klímája és a szennyezőanyag-kibocsátás. A közösségi közlekedési hálózatok fejlesztését ki kell terjeszteni a tömegközlekedés mellett új esz-

közökre, például a megosztott tulajdonú, takarékos üzemű városi bérautók és más megoldások területére. A közlekedés integrált szemlélete, a városi mobilitást együtt értelmezi a közterekkel, a gazdasággal és az ökológiai gondolkodással. Ennek megvalósítása a kerékpártól a vasútig egy komplex rendszerben ad lehetőséget a városfejlesztésre.

Mivel a klímát befolyásoló döntések nagy része egyéni és közösségi szinten születik, szükség van a szemléletformáló oktatás, információs rendszerek és más programok bevezetésére. Ezek következetes alkalmazásával nyitott, participatív rendszerek fejlesztésével érhető el, hogy Budapest társadalmi energiatudatos, felelős városi közösség legyen.

V. A város és térsége

Minden korszakban vannak területek, amelyek a város számára kiemelkedően fontosak. Lehetnek azért, mert ezekben van a dinamikus fejlődés lehetősége, vagy azért, mert bennük koncentrálódik a legtöbb kritikus probléma. A tudatos városfejlesztés kezdeményező szerepét akkor tudja sikeresen betölteni, ha céljaihoz hatékonyan és körültekintően tud területeket rendelni. Ha Budapestre nem csupán közigazgatási egységként, hanem földrajzi, regionális összefüggésekben létező helyként gondolunk, több kulcsfontosságú fejlesztési célterületet is találunk.

Ezek egy része rehabilitációs övezet, amelyek újjrahasznosítása a meglévő erőforrások hatékony felhasználása mellett a város szerkezeti és funkcionális működését is fejlesztheti, illetve elkerülhetővé teszi a hosszú távon igen káros hatású további zöldmezős terjeszkedést. A további övezetek Budapest térségi kapcsolatát határozzák meg, illetve a főváros kontinentális városhálózatban elfoglalt pozícióit javíthatják. Megfelelő szabályozással és partnerségek kialakításával a fejlesztési célú befektetések a kiemelt területekre csoportosíthatók, amelyek így a város jövőjének új, meghatározó helyszínévé válhatnak.

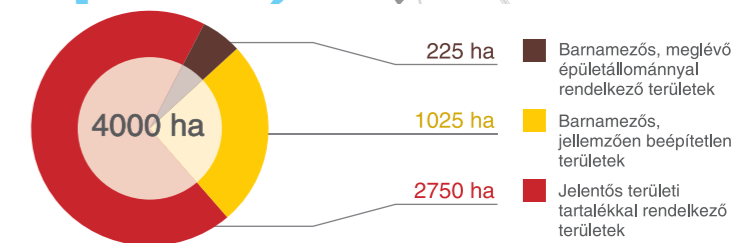
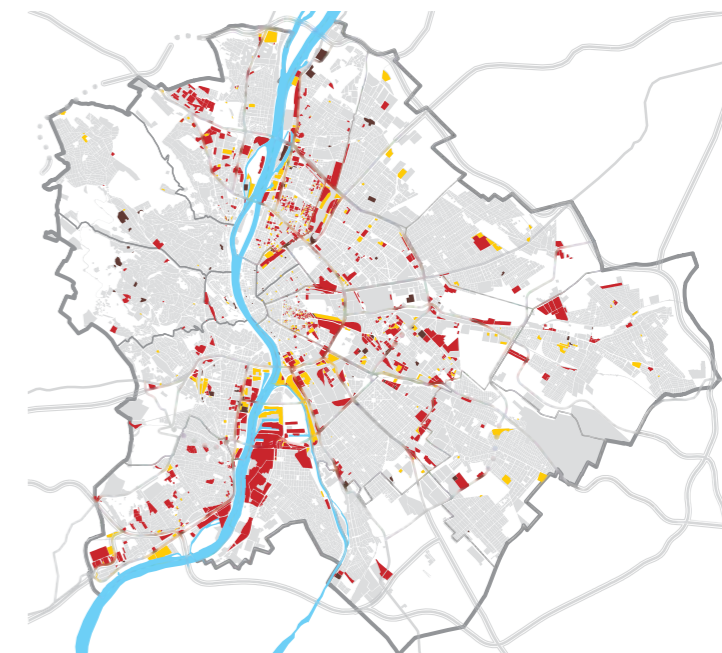
A barnamezős övezetek fejlesztése

A meglévő konszolidált területhasználathoz és infrastruktúrához igazodó vegyes használatok és a városi környezetbe integrált fejlesztések előtérbe helyezése, valamint az ezek komplex menedzsmentjéhez szükséges eszközök kidolgozása

Budapest barnamezős övezetei területileg jól azonosítható, gyakran összefüggő zónákban helyezkednek el az egykori ipari területeken, döntően a belváros körüli átmeneti zónában és a Duna mentén. Előnyük, hogy általánosan jó infrastrukturális adottságaik mellett nagy területű, változatos kínálatot nyújtanak közel a belvároshoz és a zöldövezetek lakóterületeihez. Hátrányuk a széttöredezett tulajdonosi struktúra és a romló állapot, illetve az ipari tevékenységek után maradt szennyeződések.

Ezek kezelése a fejlesztési források koncentrált felhasználásával oldható meg. Szerteágazó programelemek helyett a barnamezős zónák beruházásait szabályozással, ösztönzőkkel és stratégiai programokkal kell támogatni. A területek funkcióváltásaiban elő kell segíteni az átmeneti hasznosításokat, amelyek hozzájárulhatnak például a tudásintenzív, zöldinnovációra épülő ágazatok betelepüléséhez. A nagy léptékű, gyakran forrásigényes rehabilitációs beruházások csak az érintettek intenzív együttműködésével tudnak sikeresen megvalósulni, ezért szükséges a komplex területmenedzsment eszközrendszerének és partnerségi szervezeteinek kialakítása. A zónák meglévő infrastrukturális feladatát és lehetőségét is jelentenek. Kihasználásuk és továbbfejlesztésük gazdasági érdek, illetve lehetőséget jelent a beruházások gyors és hatékony bekapcsolására a városi közlekedési és közműhálózatokba. Ugyanakkor a vasúti területek nagy része egyúttal barnamezős fejlesztési terület is, rehabilitációjuk Budapest közlekedési rendszerének funkcionális és ökológiai újragondolását is jelentheti.

A zöldterületek növelését és a környezeti kármentesítést szabályozással, ösztönzőkkel és együttműködésekkel is támogatni kell.

Barnamezős és területi tartalékkal rendelkező területek

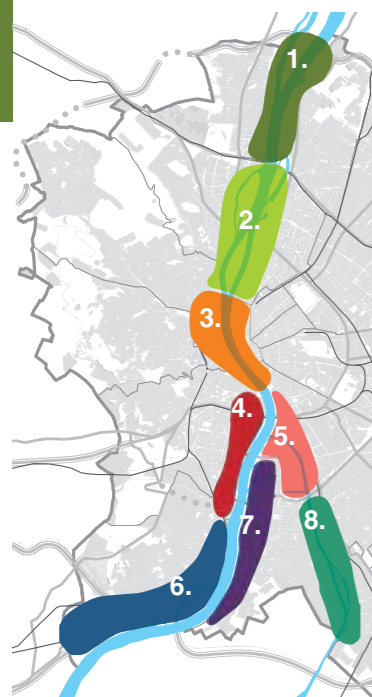
A Dunával együtt élő város

A folyó és a város szoros integrációjának megvalósítása, a kapcsolat kiterjesztése a belvárosi zónák-ból a barnamezős és természeti övezetekbe, változó, a kultúrát, a rekreációt, a gazdaságot támogató funkciók megvalósításával és a Duna menti infrastruktúrák és szolgáltatások fejlesztésével

A Duna alapvető jelentőségű Budapest történetében, gazdasági, kulturális életében és ökológiai egyensúlyában egyaránt. Ennek ellenére a folyó menti területek javarészt rendezetlenek, kialakításuk méltatlan egy európai fővároshoz. A Városfejlesztési Koncepció célja a parti övezetek differenciált fejlesztése, a területek funkcionális és építészeti kialakítása, a folyó infrastrukturális és közlekedési kapcsolatainak átformálásával.

A területi fejlesztések fő célja a folyó ökológiai értékeinek megőrzése és gazdagítása, a használati funkciókkal bíró partszakaszok rendezése. A funkcióbővítés nyolc elkülönülő szakaszra osztható az egyes városrészekhez alkalmazkodó programokhoz kapcsolódóan. Ezek fejlesztését területhasználati stratégiákkal, a tulajdonjogok rendezésével, az átmeneti használatok támogatásával, más célterületek – mint a parti szakaszok mentén található barnaövezetek – kombinált bevonásával lehet ösztönözni. Különösen fontos, hogy minden fejlesztés a Duna ökológiai folyosójának, a kapcsolódó természetes partszakaszoknak és zöldzónáknak a megtartását és védelmét segítse elő. Kiemelt cél a turisztikai és rekreációs funkciók színvonalának és kínálatának fejlesztése és decentralizációja, ami a belvárosra nehezedő forgalmi terhelést hosszabb és változatosabb parti szolgáltatások mentén tudná elosztani.

Az infrastrukturális fejlesztések célja a folyóparti szakaszok kapcsolatainak fejlesztése, a közlekedési terhelések csökkentése, illetve a vízi közlekedés lehetőségeinek kihasználása. Kiemelt feladat a közlekedési útvonalak elválasztó hatásainak mérséklése, a folyópartok és a part menti városi területek közötti kapcsolatok helyreállítása. Ezzel összefüggésben a folyó mentén, illetve a partok irányában fontos a gyalogos és kerékpáros útvonalak fejlesztése, illetve a Duna szigeteinek mindezekbe való bekapcsolása. E mellett fontos a vízi útvonalak jobb kihasználása is, mind a személyszállításban, mind pedig az európai vízi áruszállító hálózattal való kapcsolatok létrehozásában.

- 1. Észak-Budapest**
sport, természetvédelem
- 2. Szigetek**
turizmus, rekreáció
- 3. Budavár-Belváros**
kultúra, korzó, turizmus
- 4. Újbuda**
tudomány, zöldgazdaság
- 5. Soroksári út – Észak-Csepel**
lakás, vegyes funkció
- 6. Dél-Buda**
logisztika, zöldfelület
- 7. Csepel**
gazdaság
- 8. Ráckevei- (Soroksári-) Duna**
sport, természetvédelem

Duna menti fejlesztési céltérségek

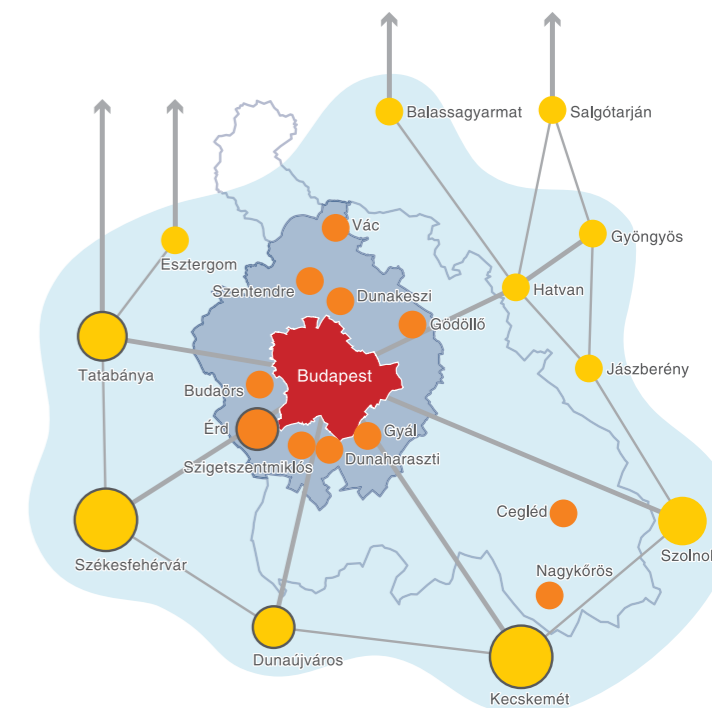
Térségi és országos partnerségek

Partnerségek kialakítása a főváros és agglomerációja, a régió városai, illetve a megye között az integrált fejlesztéspolitiká, az egymást erősítő gazdasági tevékenységek koordinációja és az infrastruktúrafejlesztés érdekében

Budapest fejlődése elválaszthatatlan térségi környezetétől, és fővárosi szerepe miatt az országétól is. A regionális együttműködések lehetőséget teremtenek a tervezési, fejlesztési, gazdasági és társadalmi döntések összehangolására. A területi együttműködés kiterjedt szegmense a megyehatárokon is túlnyúló gazdasági térség, amely a főváros körüli nagyobb városokkal együtt európai léptékben is versenyképes szellemi és gazdasági régiót alkot. Ennek összehangolt fejlesztése komoly lehetőségeket teremt a nagytérség települései számára. Budapest és Pest megye együttműködése az agglomerációs folyamatok szektor és terület szerinti szabályozását teszi lehetővé, illetve megteremtheti az egymással napi munkamegosztásban levő településhálózat közös fejlesztési eszközrendszerét. A főváros külső kerületei és a szomszédos települések közötti társulások létrehozása pedig a közös projektek megvalósítására teremt alapot.

A térség közlekedési kapcsolatainak fejlesztése az agglomerációs övezetekben zajló napi befelé és kifelé irányuló utazások mellett a településközi kapcsolatokat, illetve a közlekedés eszköztárának és kiszolgáló infrastruktúrájának integrált megújítását célozza meg. Az elővárosi vasúti közlekedés esetében a térségi és városi kötőpályás eszközök egyesítésével az átszállások és az elérhető városi célpontok száma jelentősen javítható. Ezzel integráltan fejlesztendő a településközi és a vasútra ráhordó buszhálózat is, illetve meg kell teremteni a közlekedési eszközváltás lehetőségeit a térségi településeken.

Ez nem csupán állomások, P+R parkolók fejlesztését, hanem egységes tarifa-, információs és szolgáltatási hálózatok kiépítését is jelenti. További, jelenleg alulhasznosított fejlesztési terület a településközi közlekedésben a kerékpározás, amelyhez megfelelő úthálózat kiépítése szükséges, illetve a hajózás, ami kikötői infrastruktúrát és átszállókapcsolatok kiépítését igényli.

A budapesti egységes gazdasági tér- és kapcsolatrendszer

Budapest nemzetközi szerepe

Budapest kapcsolódáspont- és transzferszerepének erősítése a nyugat-keleti, illetve az észak-déli irányú innovációs, gazdasági, kulturális és döntéshozatali folyamatokban | Nemzetközi regionális partnerségek és helyi szolgáltatások felépítése, különös tekintettel a közlekedési kapcsolatokra

A főváros az ország fő kapcsolódási pontja a nemzetközi gazdasági, politikai és szellemi élethez, de legalább ennyire fontos szerepet tölt be az európai nagyvárosok hálózatában. A régió legnagyobb városaként és több geopolitikai övezet határán, Budapest nemzetközi szerepét sikeres együttműködésekkel és hatékony közvetítőként tudja megerősíteni. Az erős európai városnak fontos eleme a helyi gazdasági és szellemi kapacitások fejlesztése, valamint a közlekedési kapcsolatok megerősítése is.

Aktív és ösztönző várospolitikával érhető el, hogy Budapest olyan partnerségeket tudjon kialakítani más nagyvárosokkal, amelyek érdemi eredményekkel járnak szakpolitikai vagy stratégiai területeken.

A gazdaságfejlesztés célterületei, a magas hozzáadott értéket létrehozó területek megerősítése, a kutatásfejlesztés és az innováció támogatása a várost vonzóvá tehetik az élvonalbeli cégek és intézmények számára, az általuk ide hozott tudásból pedig a helyi közeg tud tovább erősödni. Budapest kulturális életének központi jelentősége van a város idegenforgalmi és üzleti vonzerejében, így az itteni rendezvények nemzetközi beágyazottsága a várost kifelé és befelé is erősíthetik. A turisztikai fejlesztésekben szükséges a szolgáltatások színvonalának és kínálatának jelentős javítása, illetve olyan új területek és témák bevonása az idegenforgalomba, amelyek a helyi civil és piaci környezet számára is relevánsak.

Budapest közlekedési kapcsolataiban a gyorsforgalmi úthálózat kialakítása megfelelő, de szükséges a várost elkerülő körkörös útvonalak befejezése, illetve az utak bevezető szakaszainak fejlesztése, a kritikus forgalmi helyzetek megoldása. A vasúti közlekedésben a minőségi fejlesztések mellett a fővárosi pályaudvarok is rendezésre szorulnak. Budapest légi közlekedési kapcsolatainak erősítésében a repülőtér belvárosi közlekedési elérésének fejlesztése, illetve az országos és regionális gyorsvasúti pályák bekötése szükséges. A jelenleg alulhasznosított vízi közlekedésben megfelelő színvonalú helyi szolgáltatások indítása szükséges, illetve cél a nemzetközi és helyi személyforgalom, az áruszállítás megfelelő kikötőinek kialakítása, összekapcsolva azokat és a meglévő kikötőket a partoldali közlekedési rendszerekkel.

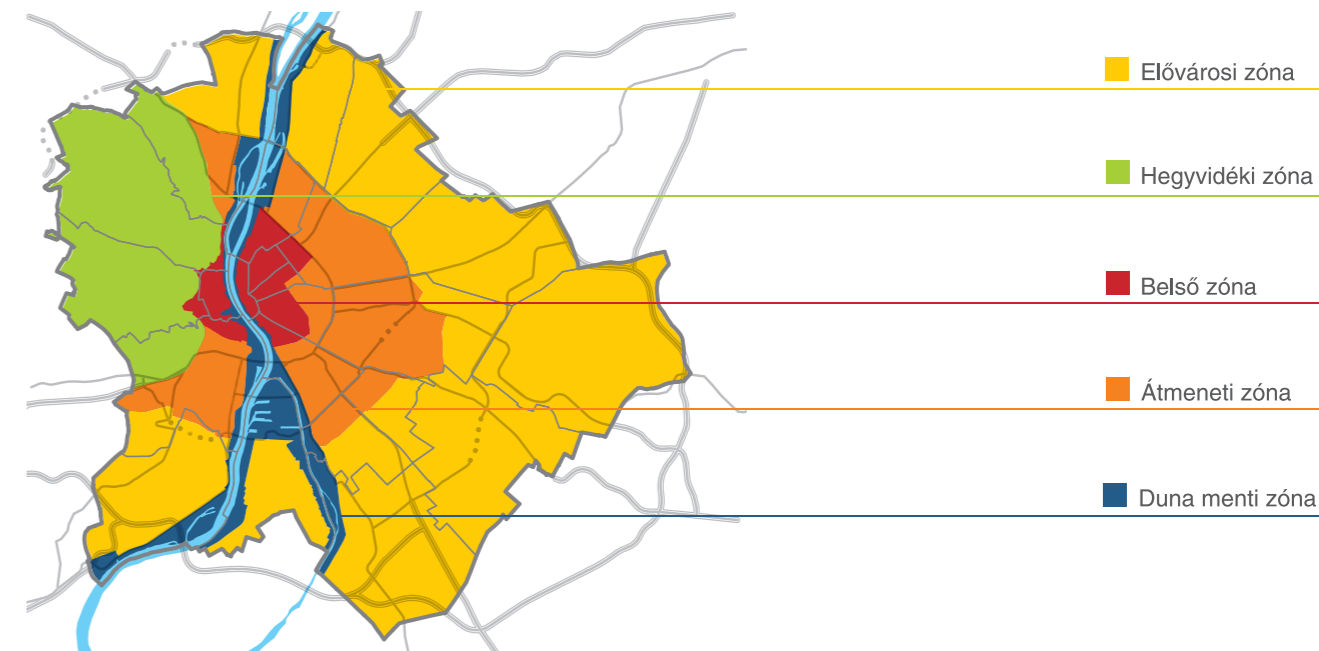

A Városfejlesztési Konceptió területisége

Budapest városfejlesztési koncepciója általános irányvonalakat tartalmaz, amelyek a város minden területére vonatkoznak: a helyi kultúra és gazdaság erősítése, a klímabarát fejlesztések bátorítása, a befogadó társadalom kialakulásának elősegítése, az állami, önkormányzati, privát és civil szereplőkkel való egyeztetés és együttműködés, a város egészségének léptékben megvalósítandó célkitűzések.

A Városfejlesztési Konceptió azonban a helyspecifikus feladatokat is áttekinti. Az elmúlt évtizedekben a város különböző területei eltérő

kihívásokkal találták magukat szemben. Az ezekre adott válaszok megfogalmazásakor egyaránt szem előtt kell tartani a város egészségének működését, a helyi fejlesztési lehetőségeket és ezek egymással való kapcsolatát. Miközben a Városfejlesztési Konceptió Budapest meghatározó kihívásai mentén mutatja be a várostervezés feladatait, az eltérő város-szerkezeti, építészeti, társadalmi és gazdasági adottságokkal rendelkező városrészekben ezek a kihívások eltérő módokon jelennek meg, és a városrészek – városi zónák – helyzetbe hozása is különböző fejlesztési módszereket igényelnek.

Belső zóna

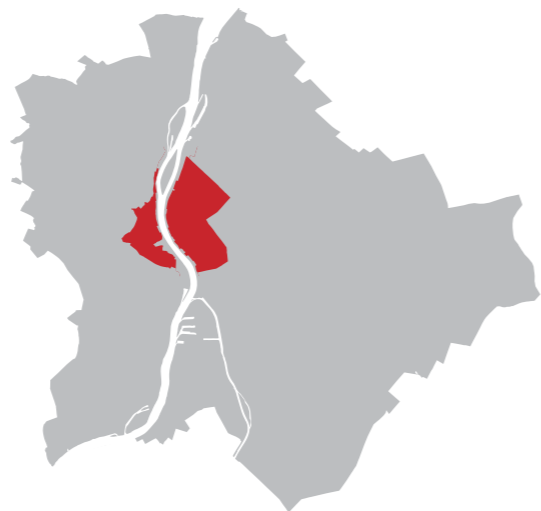
Budapest belső zónája a város legismertebb része. Ahhoz hogy épített örökségét a város erőforrásként tudja kezelni, tiszteletben kell tartani a történeti város-szerkezetét és építészeti karakterét, illetve hozzá kell járulnia annak megújulásához, rehabilitációjához.

Miközben a város egészében cél a városszövet kompaktságának megőrzése, egyes belső városrészek zsúfoltságát az életminőség javítása érdekében fontos zöldfelületekkel, közterekkel lazítani.

A belső budapesti területek hivatali, kereskedelmi és intézményi infrastruktúrájuk avulásával elvesztették gazdasági potenciáljuk egy részét. Ezért a fejlesztési stratégiának elő kell segítenie a belső városrészek gazdasági megújulását, lehetővé kell tennie az irodaépületek korszerűsítését, és meg kell erősítenie a belvárosi kiskereskedelmet, növelve a vonzerejét és javítva a szolgáltatásait.

Budapest belvárosában a zöldfelületek aránya elmarad a kívánatostól, de a kialakult területhasználat nem ad lehetőséget jelentős méretű új zöldfelületek létesítésére. Ezért alternatív megoldások szükségesek a biológiailag aktív felületek növeléséhez, tetőkertek, zöldtetők, foghíjtelteken kialakított közösségi kertek, zsebparkok, új fasorok létesítése formájában.

A belvárosi élet és munka minőségének javítása érdekében a környezeti terhelés jelentős csökkentésére van szükség:

az autóforgalom korlátozása mellett növelni kell a közösségi közlekedés dominanciáját és javítani szükséges a közterek minőségét, ezzel bátorítva a városlakókat a gyalogos és kerékpáros helyváltoztatásra.

A belvárosi közlekedés más pontokon is fejlesztésre szorul. A HÉV regionális gyorsvasúttá alakításával és az elővárosi vasúti közlekedés fejlesztésével a belső kerületek közvetlen kapcsolatba kerülhetnek a főváros agglomerációjának jelentős részével, a pályaudvarok pedig megerősíthetik csomópontjellegüket, új gazdasági potenciált teremtvé ezzel. A város nemzetközi pozicionálása érdekében a belváros és a repülőtér között is jobb összeköttetésre van szükség.

Átmeneti zóna

Budapest átmeneti zónájában találkozik a belváros sűrű városszövege a külső övezetek lazább beépítésével. Miközben az átmeneti zónában számos társadalmi, gazdasági és környezeti probléma koncentrálódik, a terület éppen ezért kulcsfontosságú a város megújulása szempontjából. Itt található a jól megközelíthető, jelentős kiterjedésű, de alulhasznosított területek, valamint itt adódik a legtöbb lehetőség a különböző közlekedési módok szerves összekapcsolására, a belváros tehermentesítésére.

Az átmeneti zónában számos barnamezős terület helyezkedik el, amelyek beépítése lehetőséget ad a belső és a külső zónák közötti kapcsolatok helyreállítására. A jelenleg használaton kívüli területek megfelelő terepei lehetnek a fenntartható, energia-tudatos beépítési formák budapesti meghonosításának. A barnamezős területek ma jelentős kiterjedésű biológiailag inaktív felületeket tartalmaznak. Az új fejlesztésekben ezért lényeges feladat egybefüggő zöldfelületek létrehozása, amelyek a környező és a belső kerületek életminőségét is javíthatják.

Budapest átmeneti zónája fontos szerepet játszik a többközpontú város kialakításában is. A terület számos potenciális városi alközpontot foglal magában, amelyek a gazdaságosan üzemeltethető lakóterületek létrehozásán, valamint az új, korszerű szemléletű munkahelyek kialakításán keresztül fontos városi csomópontokká válhatnak.

E csomópontok megerősítésében megkerülhetetlen a fenntartható közlekedésfejlesztés. Az itt elhelyezkedő infrastruktúra hálózat kell hogy biztosítsa a városközpont tehermentesítését. Az átmeneti zóna határán futó Körvasút a városi és elővárosi vasúti közlekedés bevezetésének egyik kulcsterülete.

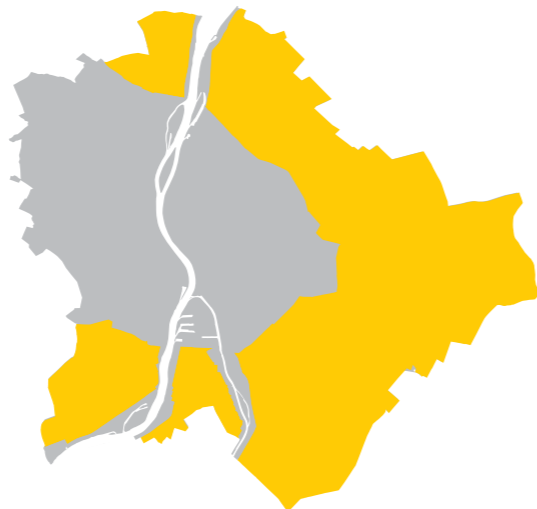
A zóna területén helyezkednek el továbbá a jelentős gazdasági potenciált jelentő nagy autóbusszpályaudvarok, de a vasúti áruszállításhoz kapcsolódó rendező pályaudvarok is, amelyek szerepét a város logisztikai ellátásában kell újragondolni.

Elővárosi zóna

Az elővárosi zóna az egykori iparterületeken kívül eső települések, gazdálkodásba vont területek és gyárterületek együtteséből jött létre. Itt található a kertvárosias lakóövezetek és a nagy lakótelepek túlnyomó része, és ez az agglomerációs települések és a főváros közötti forgalom átvezető zónája is. Az elővárosi zónában nagy mennyiségű zöldterület, erdő található, amelyek megőrzésével fenntartható a városszerkezet természetes tagoltsága.

Budapest területi terjeszkedésének megállítását itt érvényesítendő célkitűzés. Az átmeneti övezetből átnyúló barnaövezetek és a már fejlesztés alatt álló területeken kívül nem támogatott az új építés, cél a meglévő beépítési zónák sűrűségének növelése. A megfelelő infrastruktúrával rendelkező területeken lehetséges a logisztikai, szállítmányozási és környezeti terhekkal nem járó ipari tevékenységek letelepülése.

Az elővárosi övezet feladata a városon kívülről érkező forgalom közösségi közlekedésre áttelése. Az ehhez szükséges műszaki és intézményi kiépítése mellett fontos feladat a közösségi közlekedési hálózatok bővítése, a közlekedésszervezés fejlesztése. A környező települések irányába a kerékpárút-hálózatot ki kell terjeszteni. A nemzetközi közlekedési rendszerek itt kapcsolódnak a városihoz. Az itt található repülőtér esetében a belvárossal és a vasúti hálózattal létrehozandó kapcsolat a legfontosabb fejlesztés.

Szükséges lépés továbbá a nagy sebességű vasútvonalak kiépítése, illetve a sugárirányú autópályák és az M0-s körgyűrű kapcsolatainak fejlesztése.

A lakásállomány fejlesztésében a már meglévő területek sűrítése, az alközpontok komplex szolgáltatásainak fejlesztése mellett legfontosabb feladat a következő évtizedben a lakótelepek rehabilitációja lesz. A lakóövezetekhez csatolt szomszédos parkok létesítése mellett új sugár- és gyűrűirányú zöldfelületi kapcsolatok kívánatosak, amelyekhez rekreációs funkciók társíthatók.

Duna menti zóna

A Duna menti zóna Budapest legfontosabb város-szerkezeti tengelye. A Városfejlesztési Konceptió kiemelt célterületeként prioritást élvez, illetve a másik célterülettel, az átmeneti zóna barnaövezeteivel való találkozási pontjaival a főváros legfontosabb fejlesztési övezetei lesznek a következő évtizedekben.

Az egyes folyó menti célterületek funkciói eltérnek, de általános szempont a területek minőségi fejlesztése és a vízpart elérhetőségének biztosítása. A jelenleg belvárosi szakaszra koncentrálnak országos közintézményeket és idegenforgalmat a főközpont folyó menti kiterjesztésével és mellékközpontok létesítésével lehet decentralizálni.

A folyó megközelíthetősége, a vízpart szabályozása és a rekreációs lehetőségek kiaknázása jelentik a parti természetes szakaszok fő fejlesztési irányát. Szükséges az elmúlt években csökkenő zöldfelületek pótlása és revitalizációja, illetve a megmaradt természetes szakaszok megőrzése, védelmük biztosítása.

A közlekedésben a személyhajózás helyi és térségi újraindítása, a szolgáltatások minőségi fejlesztése mellett kikötők létesítésére is szükség van, amelyek a városi közösségi közlekedéssel is összekapcsolhatók. A nemzetközi hajóállomásnak alkalmas helyszínt kell találni, ahol megfelelő minőségű fogadóközegek alakítható ki.

A vízi áruszállítás kikötőinek továbbfejlesztése mellett új intermodális teherkikötő központ kialakítására van szükség.

Szinte az összes célterületen szükséges a közúti és vasúti pályák elválasztó szerepének csökkentése, a városszövet és a folyópart közötti kapcsolatok létrehozása.

Ehhez kapcsolódóan a kerékpáros- és gyalogutak hálózatát a folyó mentén, illetve arra ráhordva, a Duna szigeteinek bekapcsolásával kell kialakítani.

Hegyvidéki zóna

A hegyvidéki zóna szerkezetét és fejlesztési lehetőségeit meghatározza a domborzata. Jelentős természetvédelmi területei mellett elsősorban zöldövezeti lakóterületeiről ismert. Ezek sűrűsége mára elérte az elfogadható szintet, továbbépítésük nem kívánatos. Hasonlóképpen nem építhetők be a meglévő zöldterületek.

A lakóövezeti szolgáltatások fejlesztése kis léptékű lokális központokkal lehetséges, amelyek szintén nem növelik a beépítés intenzitását. A lakóterületeken a zöldfelületek biztosítása mellett támogatási rendszert kell kidolgozni az épületek energiahatékonyságának fejlesztésére.

Ebben a zónában csak olyan környezeti terhelés nélküli gazdasági tevékenységek működhetnek, amelyek jellemzően irodai, kereskedelmi vagy szolgáltató területen aktívak.

A természetes területek nagy látogatói terhelése a parkerdei létesítmények fejlesztésével, illetve az erdők határterületein levő rekreációs projektekkel csökkenthető. Olyan beruházásokra van szükség, amelyek sokféle tevékenységet, és nagy létszámú látogatókat tudnak fogadni rendezett körülmények között.

A hegyvidék közlekedését a topográfia határozza meg. Térségi kapcsolatai elsősorban a személygépkocsi-közlekedésre alapulnak, a közösségi közlekedés itt nehezen fejleszthető.

Ezért a közlekedés jövője felszíni projekkel, a buszhálózat minőségi és lefedettségi fejlesztésével, valamint a fogaskerekű útvonalának meghosszabbításával képzelhető el.

Itt fog megépülni az M0-s körgyűrű északnyugati, a gyűrűt bezáró szakasza is, ami nagyban hozzájárul majd a központ felé irányuló forgalmi terhelések csökkentéséhez.

Hogyan?

Az élehető, fenntartható és egyenlő esélyeket biztosító város olyan fejlesztéseken keresztül hozható létre, amelyek egyszerre képesek összekapcsolni a különböző szereplőket, azonosítani a rendelkezésre álló erőforrásokat, lehetővé tenni az eredmények értékelő vizsgálatát és strukturálni a megvalósítás fázisait. Ennek általános módszertani szempontjai a következők, amelyek mind a fejlesztés, mind az üzemeltetés terén érvényesek:

Együttműködés

A sikeres városfejlesztés kulcskérdése az együttműködés kiterjesztése a tervezési és megvalósítási folyamat egésze során a döntéshozó, szabályozó és finanszírozó szereplőktől a piaci szféra, az intézmények és a civilek irányába.

Az együttműködő megközelítés előnye, hogy a különböző partnerek kompetenciájának, kapacitásainak és társadalmi bázisának összekapcsolása révén konszenzust és tudástöbbletet hoz létre, miközben bizalmat épít és a kölcsönös felelősségvállalás tudatát is erősíti. Konceptiójának megvalósítása érdekében Budapestnek együtt kell működnie a kerületekkel, környező településekkel és a kormánnyal; a területén dolgozó tudásközpontokkal, egyetemekkel és kutatóintézetekkel, a piaci szféra különböző szereplőivel és a civil társadalom képviselőivel.

A sikeres együttműködések feltétele a döntéshozatal és a fejlesztési folyamatok átláthatósága, valamint a partnerek közötti többirányú kommunikáció. Az „együttműködő város” lehet folyamatok katalizátora vagy moderátora, lehet szolgáltató vagy szolgáltatásokat, kezdeményezéseket vonzó szereplő is.

Erőforrás-tudatosság

Budapest elmúlt időszakban történt fejlesztései a meglévő értékek és lehetőségek felismerése helyett rövid távú célok mentén alakították a várost. A Főváros fejlődésének sikere a következő évtizedekben jelentős mértékben azon múlik, hogy miként képes újragondolni értékes és fejleszthető örökségét és feltérképezni kihasználatlan erőforrásait.

A kiaknázatlan lehetőségek feltárása a városfejlesztésen kívül a gazdaság, a kultúra, a kutatásfejlesztés és a civil társadalom fejlődéséhez is hozzájárul: a kreatíviparban, a kezdő vállalkozásokban, a kulturális kezdeményezésekben és a társadalmi innovációban rejlő potenciál új jelentőséget adhat a kihasználatlan városi tereknek és infrastruktúrájának.

Folyamatkövetés

A fejlesztési célok megvalósítási folyamatában meghatározó szerepe van a rendszeres visszajelzésnek és az eredmények folyamatos követésének. A projektek monitoringja lehetővé teszi a korrekciót, a tanulást és az adatok további felhasználására építkező innovációt.

A tervezési folyamatok nyilvánosságának megteremtése a kezdetektől átláthatóvá teszi a stratégiákat nemcsak a döntéshozók, de az érintettek számára is. A mérhető célok megfogalmazása a fejlesztésekben nemcsak az elért eredmények értékelésében nyújt segítséget, hanem a fejlesztési folyamatok kommunikációjában is. A folyamatkövetés és a monitoring megtervezésének feladatára minden fejlesztési projekt szerves részeként kell tekinteni.

A fokozatosság elve

A hagyományos, nagy projektekre építkező fejlesztéspolitika eszköztára mára a nagyvárosokban is kibővült a kísérletező, lépésről lépésre haladó, ideiglenes megoldásokat is alkalmazó módszerekkel. A fokozatosság elvének segítségével nagy stratégiai programok is kisebb lépésekre bonthatóak, nagyfokú rugalmasságot, közösségi döntési helyzeteket, társadalmi elkötelezettséget teremtve ezzel.

A városfejlesztésben a kemény és puha eszközök kiegyensúlyozott használata a rendelkezésre álló forrásokat is hatékonyabban tudja kihasználni: a kísérletező megközelítés lehetőséget teremt egy-egy fejlesztési koncepció jelentős befektetések nélkül történő kipróbálására. A fokozatosság korrekciós lehetőségeket is teremt, alkalmas a kutatási és monitoringeredmények beépítésére a megvalósítás vagy tervezés folyamataiba, amelyek nagyban növelhetik a programok hatékonyságát az előrehaladás tempójának jelentős lassítása nélkül.

BUDA **PEST**